

שנתנו 1940

ושעליה עליו להעפיל, הרי זו אשמתם של המבוגרים, שנשארו למחרת מלחמת-העצמאות ללא כיוון ברור לחייהם שלהם. שאלה אחרת לגמרי היא אם היה דור זה, לו נקרא לכך, מוכיח שיעור-קומה תוך מאבק ומאמץ, כפי שעשו זאת אחיו שהלכו לפלמ"ח ולמתחרות הפירשות. כל המכיר את בני 1940 יהיה נוטה להשיב: כן. החומר האנושי של שנתון 1940 אינו נופל במאומה מן החומר האנושי של שנתון 1925. בכל דור יש טובים ורעים, ובאמצע ההמון הרב של השכבה הבינונית. האוירה החברתית היא הקובעת את עוצמת הזרם וכיוונו — אם תיטחף הגשיכה הבינונית בזרם הטוב או בזרם הרע, אם הקצה החיובי או השלילי יספק את הדמות המושכת לחיקוי.

הדבר השני המציין את שנתון 1940 הוא כי קיימים בו הבדלים חברתיים עצומים. זוהי ירושת המדינה החדשה. עת הגיעו בני שנתון 1925 לגיל 15, רכבו על אופניים. מכונת משפחתית היתה תופעה נדירה. המליונר היה נדיר שבעתיים. במסגרות הגשמה החלוציות והמחתרניות ניטשטשו ההבדלים המעמדיים עוד יותר.

שנתון 1940, לעומת זאת, מחולק למעמדות ברורים. אפשר לדמותו לשדה-מירוק, אשר אין בו קווינוק אחיד לכל הרצים, אלא כל רץ מתחיל את ריצתו בנקודה שונה. הטבע נתן יתרון גדול לצבר, בעיר ובמשק, שנועד לתוך חברה מסודרת, יונק את שפתה וסגנונה עם חלב האם. הוריו סללו לו את הדרך. הוא בא אל המוכן. אם נולד במסגרת של הגשמה, קשורות זכויותיו אל חובותיו — הוא מתגדב-מלידה בכוח רצון הקולקטיבי. אם נולד כעיר, זכויותיו ברורות אך חובותיו תלויות יותר באופיו האישי. שטח-ההפקר הגדול של ההתפר-קות הרחוקות קירץ לו.

שונה לגמרי מצבו של אחד מבין כל שני בני שנתון 1940 — הנער העולה. במעברה, בעיר-העולים, בפרבר: הוא מקופח לעומת הצבר, משולל שפת-אם וסגנון-אב, מכנה גופו וצבע עורו לא פעם מקשים מראש על דרך חייו. עליו לאמץ את כל כוחותיו כדי להגיע אפילו אל נקודת-הינוק של הצבר. המצב נותן לו המרצה נוספת ומיוחדת, וכמו אצל היהודי בפזורה עלולה הי' תביעה המוגדלת לגרום למענה מפתיע.

בפרוס פסח תש"ו דומה שנתון 1940 לשדרת-מסע גדולה היוצאת למסע-בתולין. בניו ובנותיו ערוכים בשורה ארוכה, מי עם ילקוט מלא ומי עם תרמיל ריק. עוד ערפל הבוקר מסתיר את הנוף אשר לפניו, מבלל שידע איש אם מתנשאים באופק מיסגות הרים שגיאים, או אם מיביל השביל אל מישור ער. מרבני נעמינו נעמינו מוכרי לילה הצעירי שנינו נעמינו

מי הם האנשים החשובים ביותר במדינה? כותרות העיתונים צועקות את שמות המנהיגים. שר נאם. מוכר-מפלגה הצהיר. המנהל הכללי חנך מוסר חדש. אולם המנהיגים והמוכרים והמנהלים הם כמצוף על פני המים. אם גואים המים, נישא המצוף. אם מתיכש האפיק, מונח המצוף בין הפסולת.

דמיון ההמונים אוהב את האלופים. תפקידם רם ונישא. אולם גם גדול המצביאים אינו גדול יותר מאשר אחרון טוראיו. הטוראי האסור הוא המנצח במלחמות והמפסיד אותן. כוחה של מדינה שוה בדיוק לכוחו של האדם הפשוט שהוא אורחה. כוחה של מדינת-ישראל בשנת 1975 יהיה שוה בדיוק לכוחו של האיש שישא בעול משימותיה בעוד עשרים שנה — האיש שנועד בערך בשנת 1940.

בחודשים האחרונים יצא העולם הזה לגלות את דמותו של דור, את דמותם של בני שנתון 1940. לא היה זה מיצע קל. שנתון 1940, כמו כל שנתון אחר, מורכב מרבבות יצורים חיים ונושמים, אשר לכל אחד מהם נשמה משלו, חלומות משלו, חולשת משלו. אי-אפשר לקחת באופן מקרי נער או נערה, להציגם לראווה ולאמר: הנה הם. אולם אפשר היה, אחרי בדיקת אופיים ואורח-חיים של הרבה עשרות צעירים וצעירות, לחלק את הדור כולו לעשרה סוגים עיקריים, עשרה נערים ונערות שכל אחד מהם אינו רק דמות חיה בפני עצמה, אלא גם אופייני לחלק אחד של הפסיפס האנושי.

הדבר הראשון המבדיל לחלוטין בין דור זה לבין אחיו המבוגרים: זהו הדור האחר-מלחמתי. כשבילו, מיצעו מת' נדבי הבריגדה הוא מזכרת רומנטית מתקופה טרום-היסטורית; יצחק שדה הוא סיפור מרתק בפי המדריך; חיים וייצמן הוא תמונה על הקיר. סיפורי המחתרת, ציובות חילי נגבה ונביי יושה, משולים בעיניו ליציאת מצרים ולקרב על מצדה. זהו עבר רחוק.

הדור הזה בא אל המוכן. המדינה, החרות הלאומית, הם בעיניו דבר מובן מאליו, לא פרי של מאמץ ארוך. האידיאלים שהכניסו תוכן לחייו של דור שלם, בעיניו הם "ציונות", השלב של אשתקר.

לכן כל כך קשה לכל אדם שהוא כיום בן 25 ומעלה להבין את הדור הזה. לכן גם כה רבות התלונות כי דור זה הוא "דור אבוד", דור חסר אידיאלים, דור קארייריסטי וחמרני. אולם זהו סילוף.

בני 15 אינם יוצרים אידיאלים. הם פועלים על פי האידיאלים אשר המבוגרים, האבות והאחים, מספקים אותם. אם חסר היום בנוף האנושי של שנתון 1940 האידיאל האחד שהוא מרכיב

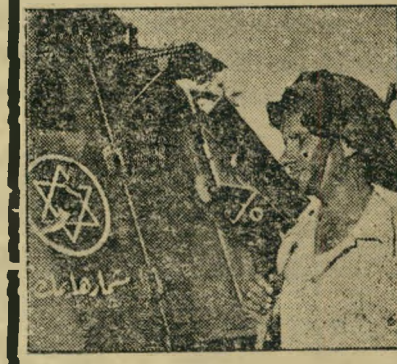
הם נולדו כאשר הנאצים כבשו את פאריס

הם היו בני 4 כאשר נודע על רצח המדינאים.

הם הלכו לגן כאשר שינה האטום את העולם

הם היו בני 8 כאשר פלשו צבאות ערב לארץ

הם היו בכיתה ה'